

Arbejdsulykker og forebyggelse

Arbejdsulykker skal anmeldes til arbejdstilsynet. Arbejdsulykker, - fysisk eller psykisk - der medfører fravær ud over den dag ulykken indtraf, skal anmeldes til arbejdstilsynet. Anmeldelsen skal ske inden 9 dage.

Arbejdstilsynet definerer en arbejdsulykke som en pludselig, uventet og skadevoldende hændelse, der sker i forbindelse med arbejdet, og som medfører personskaade.

Underrapportering af arbejdsulykker på det sociale område

Undersøgelse gennemført af læger på Odense Universitetshospital viste en underrapportering af arbejdsskader på det sociale område på 65 %.

Skadestuen på Odense Universitetshospital spurgte i perioden 2003-2010 patienter, om skaden var sket i arbejdstiden. Lægerne kontrollerede efterfølgende, om skaden var anmeldt til arbejdstilsynet.

På det sociale område blev 34,4 % af ulykkerne, sket i arbejdstiden, anmeldt til arbejdstilsynet.

Det sociale område er her: Dag og døgninstitutioner for børn og voksne, hjemmepleje og døgninstitutioner for voksne, plejehjem.

Kilde: Øje for arbejdsmiljøet – LO. "Underrapportering af arbejdsulykker" maj 2012.

Arbejdsulykker skal anmeldes snarest og inden 9 dage

§ 1. Arbejdsgiveren skal snarest og inden 9 dage efter første fraværsdag anmelde arbejdsulykker og forgiftningstilfælde, der er sket ved arbejde for arbejdsgiveren, såfremt ulykken eller forgiftningen har medført arbejdsudygtighed i 1 dag eller mere udover tilskadekomstdagen.

§ 3. Arbejdsgiveren skal give virksomhedens arbejdsmiljøorganisation (arbejdsmiljørepræsentanten) adgang til anmeldelsen. Arbejdsgiveren skal desuden give den tilskadekomne en kopi af anmeldelsen

§ 9. Medmindre højere straf er forskyldt efter lov om arbejdsmiljø eller anden lovgivning straffes med bøde eller fængsel i indtil 2 år, den der

1. overtræder § 1, § 3 eller
2. ikke efterkommer påbud eller afgørelse uden påbud, der er meddelt i henhold til bekendtgørelsens bestemmelser.

Stk. 2. For overtrædelse af § 1, kan der pålægges arbejdsgiveren bødeansvar, selv om overtrædelsen ikke kan tilregnes ham som forsætlig eller uagtsom.

Bekendtgørelse om anmeldelse af arbejdsulykker m.v. til Arbejdstilsynet.

Tilløb til ulykker, kaldet **nærved ulykker**, skal registreres. En nærved ulykke kan være optræk til vold, fx en tilspidset konflikt mellem en medarbejder og bruger, der ikke munder ud i vold. Arbejdstilsynet har ikke retningslinjer for registrering af nærved ulykker, men arbejdspladsen skal registrere disse og behandle dem i MED-udvalg og arbejdsmiljøorganisation. Formålet med registrering af nærved ulykker er forebyggelse. Registreringen skal derfor kunne anvendes forbyggende, eksempelvis i forbindelse med arbejdspladsvurderingen.

Indberetning om magtanvendelse er rettet imod brugerens retssikkerhed, men bør, hvor magtanvendelsen kan medføre en arbejdsulykke, indgå i registrering af nærved ulykker. Magtanvendelsesindberetningen kan dermed bidrage til forebyggelse og ulykkesanalyse.

Registrering af nærved ulykker skal, som al anden dokumentation, give mening, og tiden brugt til registreringer skal stå mål med den forebyggende effekt. Det er derfor vigtigt, at MED-udvalget og arbejdsmiljøorganisation aftaler en registrering, som kan fungere i praksis.

Magtanvendelse og arbejdsmiljø

Anvendelse af magt er forbundet med risiko. Både for den der udøver magten, og den magten udøves overfor. Indberetning af magtanvendelse vil derfor ofte også indeholde oplysninger af betydning for forebyggelse af arbejdsulykker og arbejdsmiljøet i øvrigt. Navnlig kan magtanvendelse indeholde oplysninger om de nærved ulykker, som arbejdsmiljøorganisationen er forpligtiget til at registrere og behandle.

Det enkelte tilbud, Ledelsen og Arbejdsmiljørepræsentanten kan derfor anvende magtanvendelsesindberetningen som udgangspunkt for forebyggende tiltag.

Det er derfor vigtigt at indberetninger om magtanvendelser, der enten udgør en nærved-ulykke eller egentlig arbejdsulykker, behandles i arbejdsmiljø organisationen / MED udvalget.

Forebyggelse og beboerens historik

Arbejdsmiljøloven forudsætter at risici forhindres. (Bekendtgørelse om arbejdets udførelse. Bilag 1) Det betyder, at arbejdspladsen og arbejdsmiljøorganisationen skal have adgang til oplysninger om nye brugere, såfremt disse kan medføre risici.

Imidlertid er beboerne beskyttet imod videregivelse af oplysninger uden deres samtykke. Mange tilbud oplever derfor at stå uden relevante oplysninger af betydning for vurdering af risici. Det er ikke aktuelt afklaret, om arbejdsmiljølovens beskyttelse af medarbejderne står over beskyttelsen af borgernes ret til at tilbageholde oplysninger.

Socialpædagogerne Sydjylland mener, at arbejdsmiljølovens beskyttelse af medarbejderne har forrang. Ledelse og medarbejdere skal derfor inden modtagelse af en ny beboer have adgang til at fortage den vurdering af risici, som Arbejdsmiljøloven forudsætter. Socialpædagogerne Sydjylland forventer også, at det er Arbejdstilsynets vurdering. Hvor Arbejdsmiljørepræsentant og Ledelse ikke gives forudsætninger for at foretage en risikovurdering af en ny beboer, opfordrer kredsen til at kontakte os eller Arbejdstilsynet.

En arbejdsulykke skal anmeldes inden 9 dage. Anmeldelsen skal sikre skadelidte erstatning ved tab, men skal også bruges til at blive klogere af. **Arbejdsgiveren skal derfor give virksomhedens arbejdsmiljøorganisation adgang til anmeldelsen.** Den tilskadekomne medarbejder skal desuden have en kopi af anmeldelsen. Overtrædelse er forbunden med straf.

Anmeldelsen skal ske digitalt til Arbejdstilsynet i anmeldesystemet EASY. Arbejdspladser kan også anmelde arbejdsskader i kommunens eget system, som herefter videresender anmeldelsen til EASY. I forhold til forebyggelse er det afgørende, at Leder, Arbejdsmiljøorganisation og Arbejdsmiljørepræsentant har adgang til anmeldelsen, eksempelvis i form af en kopi.

Arbejdsmiljøorganisationen kan igennem EASY lave en **årsagsanalyse** og se statistik over arbejdspladsens arbejdsulykker. Se Anmeldelse af arbejdsulykker – EASY. Arbejdstilsynet.

Arbejdsmiljøorganisationen kan også i sin **årsagsanalyse** anvende: "Guide til læring af ulykker på Socialpædagogiske arbejdspladser". Denne guide er en version af Arbejdstilsynets tilrettet af Socialpædagogerne Syddanmark. I arbejdet med årsagsanalysen fra Socialpædagogerne Sydjylland kan I også anvende Arbejdstilsynets dialogværktøj. Se Socialpædagogerne Sydjyllands hjemmeside.